

ÉRETTSÉGI TÉMAKÖRÖK GAZDASÁGI ISMERETEK ÍRÁSBELI VIZSGA

Középszinten az írásbeli vizsga **projektmunka** készítése. (Egy nagyobb téma feldolgozása, amely részletezve és a gyakorlatra adaptálva tartalmazza a modultárgy több részelemét.)

A projektmunka elkészítése önálló kutatási tevékenység. A vizsgázó által készített produktumnak a tanult elmélet és a projektmunka készítése során tapasztalt gyakorlat komplexitását kell tükröznie.

A projektmunka témakörei középszinten

I. témakör

Egy szabadon választott vállalat értékesítési és marketing tevékenységének bemutatása

II. témakör

Vállalkozzon szabadon!

III. témakör

Egy szabadon választott (termelő vagy szolgáltató) vállalat működésének bemutatása

IV. témakör

Egy szabadon választott vállalat külső környezete.

V. témakör

„Hogy kerül a csizma az asztalra?”

VI. témakör

Fogyasztói döntéseink

VII. témakör

Egy közepes- vagy nagyvállalat elemzése munkaerő-gazdálkodási szempontból

VIII. témakör

Egy közepes- vagy nagyméretű vállalat ösztönzési rendszere

IX. témakör

Egy szabadon választott vállalat pénzügyi helyzetének bemutatása

X. témakör

Magyarország értékpapír-piacainak bemutatása, különös tekintettel az értéktőzsdére

XI. témakör

Egy konkrét termék, vagy szolgáltatás piaci bevezetésének elemzése

XII. témakör

Egy vállalat külkereskedelmi tevékenységének bemutatása

XIII. témakör

Kooperáció (két-három cég együttműködésének) lehetséges előnyei

A KÖZÉPSZINTŰ SZÓBELI VIZSGA TÉMAKÖREI, TEMATIKÁJA

Középszinten a szóbeli vizsga két részből áll, egy a vizsgakövetelményeknek megfelelő **témakörből kihúzott tétel** kifejtése, valamint a **projektmunka megvédése** (a dolgozattal kapcsolatos általános elméleti kérdésből és a dolgozathoz kapcsolódó konkrét gyakorlati kérdésből). A követelmények az előírt *középszintű kompetenciákhoz* kapcsolódnak.

KOMPETENCIÁK

1. Szaknyelv alkalmazása

1.1. Szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata

A közlések megfogalmazásakor a megfelelő fogalmak használata, mondatokba foglalása

A fogalmak felismerése szövegben

A szakmai fogalom leglényegesebb elemeinek kiemelése

Az egy témához kapcsolódó fogalmak kiválasztása

Az összetartozó fogalmak együttes használata

Fogalmak meghatározás alapján történő felismerése

A médiában gyakran használt kifejezések értelmezése a szöveggörnyezet ismerete alapján

Új szakmai fogalmak megismerése a gyakorlati tapasztalatok során

1.2. A fogalmak jelentés változatainak ismerete

A fogalmak jelentés változatainak megkülönböztetése

1.3. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, jellemzése, értelmezése, meghatározása

A gondolatok tömör, kerek mondatokban kifejtése, úgy hogy a mondatok egységes szöveggé álljanak össze

Önálló állásfoglalás

2. Az ismeretanyag differenciálása

2.1. Lényegkiemelés Kérdések megválaszolása

Az ismeretanyag legfontosabb elemeinek bemutatása, a terjedelmi (idő) korlátok figyelembevételével

Lényeges és kevésbé lényeges szempontok megkülönböztetése

Információk szétválogatása szakmailag meghatározott szempontok alapján

Megfigyelési szempontok kiválasztása

2.2. Különbségek és azonosságok

Közös és eltérő tulajdonságok felsorolása

Kölcsönhatások felismerése és kiemelése

Adott témában a problémák árnyalt vizsgálata, különböző álláspontok ismerete, illetve felismerése

A tulajdonságok értékelése különböző szempontok szerint

2.3. A modellalkotás és elvonatkoztatás képessége

A vizsgálat szempontjából fontos összefüggéseket mutató elemek felismerése

Általános következtetésre konkrét példák felsorolása

Eseménysorok bemutatása

Rendszeren belül alrendszerek értelmezése
Konkrét példákból az általános következtetések megfogalmazása
Általános következtetésre konkrét példák felsorolása
Tények és törvényszerűségek
Adatokból táblák és ábrák készítése
Ismert adatokból számítások segítségével „új” információ szerzése
Az elkészített táblázatban szereplő adatok egyszerű (hétköznapi) értelmezése
A tanult modellek felismerése, alkalmazása közötti összefüggések felismerése

3. Problémaközpontú gondolkodás

3.1. A probléma felismerése

A feladat helyes értelmezése

A tananyagegységben a megoldandó probléma kiemelése

Esettanulmányokban és példaesetekben a szakmai probléma felismerése és megfogalmazása

Esettanulmányokban és példaesetekben igények és elvárások megfogalmazása

3.2. A problémamegoldás keresése

A megoldás lépésekre bontása

A megoldási lépések felsorolása

A megoldások információ szükségletének meghatározása

A megoldási alternatívák lehetőségének felismerése

A megoldások információ szükségletének meghatározása

Megfogalmazott probléma többféle megoldása – változatok értelmezése

A különböző megoldások összevetése - előnyök és hátrányok felismerése

A felismert és megfogalmazott előnyök és hátrányok összevetése

3.3. Problémamegoldás értékelése

A várható eredmény becslése

Néhány lehetséges alternatíva felvázolása

Okok és következmények felismerése, megfogalmazása

4. A gyakorlat modellezése

4.1. Számítások Egyszerű számítások elvégzése Mutatószámok kiszámítása

A gazdasági szövegekben megfogalmazott információk számszerűsítése.

A várható eredmények becslése, a kapott értékek rövid szöveges értelmezése

4.2. A gyakorlat megjelenése

Mikro- és makroszemlélet különbségének értelmezése

Annak felismerése, hogy a gyakorlatban felmerülő problémákat hogyan lehet az elméletben tanultak segítségével megoldani

5. Az ismeretek komplex kezelése

5.1. Egy adathalmazból többféle feladat megoldása

A különböző feladat kidolgozások eredményeinek összevetése

A tanult matematikai eszközök alkalmazása a gazdasági problémák modellezése során

Konzisztens függvényrendszerek használata, értelmezése

5.2. Szakmaelemek összekapcsolása

Összefüggő tananyagrészek összekapcsolása (különös tekintettel a gazdaságtörténeti események máig érzékelhető hatásaira)

6. Források használata és értékelése

6.1. Forrásokból információk gyűjtése, következtetések levonása

A forrás tartalmával kapcsolatos egyszerű kérdések megválaszolása

A forrásban szereplő adatok, információk felismerése és összekapcsolása a gazdasági modellekkel. (Elméleti és gyakorlati „tapasztalatok” egybevetése)

Megadott szempontok alapján a források tartalmára vonatkozóan következtetések levonása
Állítások megfogalmazása

6.2. Információk összevetése

Tartalmi és formai különbségek kiválasztása két azonos témájú forrásból

6.3. Információk gyűjtése statisztikai forrásokból

Statisztikai táblák, grafikus ábrák tartalmára állítások megfogalmazása, következtetések levonása

1. A SZÓBELI VIZSGA TÉMAKÖREI

1. A közgazdaságtan alapfogalmai, főbb kérdései, vizsgálódási módszerei

A közgazdaságtan tárgya, elhelyezése a tudományok rendszerében.

A közgazdaságtan tudomány részei.

Alap problémája, alapvető kérdései.

A gazdasági gondolkodás alapvető elvei.

A szűkösség problémája.

Főbb gazdasági szereplők jellemzése, helyük a gazdálkodási folyamatban.

A gazdasági körforgás.

Aktuális kérdések, amelyekre keresik a választ.

Vizsgálódási módszereinek lényegi elemei és ezek példákon keresztül történő bemutatása.

2. A piaci mechanizmus alapvető elemei, működése, a piacgazdaság jellemzői

A piac fogalma, típusai, a piaci szereplők meghatározása.

A kereslet, a keresleti függvény és a kínálat, kínálati függvény értelmezése.

Marshall-kereszt segítségével a piaci egyensúly, a túlkereslet és túlkínálat értelmezése.

A „láthatatlan kéz” működésének, a piaci önszabályozásnak a bemutatása.

3. A pénz kialakulása és funkciói

A különböző pénztörténeti korszakok bemutatása a munkamegosztás és a csereformák fejlődésén keresztül.

A pénz funkciók meghatározása, és annak szemléltetése, hogy a különböző pénzfomák, hogyan töltötték be a pénz szerepkörét.

A pénz szerepe a gazdálkodásban.

A váltó fogalma, szerepe a bankjegy kialakulásában.

4. A fogyasztó, mint a gazdaság egyik kulcsszereplője, döntési mechanizmusai, illetve a fogyasztói magatartás elemzése

A háztartás, mint fogyasztó helye, szerepe a modern gazdaságban.

A szükségesség értelmezése a háztartás esetén.

A racionalitás értelmezése a fogyasztóra, s ennek modellezése.

A szükséglet fogalma, csoportosítása, rangsorolása (preferencia rendszer).

Háztartás költségvetésének összeállítása.

A háztartás megtakarítása, befektetési szempontjai. A piaci keresleti függvény ábrázolása és jellemzése.

5. A fogyasztói magatartást befolyásoló tényezők

A marketing eszközök hatása a fogyasztói döntésekre.

A fogyasztó jogai, fogyasztóvédelem.

6. A vállalkozások fogalma, célrendszere, vállalkozási formák

A vállalkozó fogalma. Vállalkozói tulajdonságok.

A vállalkozások fogalma és céljai.

A vállalkozás alapításának, működésének külső és belső feltételei, érintettjei.

Vállalkozások csoportosítása különböző szempontok alapján.

Vállalkozási formák jellemzése.

7. A termelés erőforrásai és felhasználási lehetőségeik

Termelési tényezők megnevezése, jellemzése.

Az erőforrások kíméletes használatának problémaköre.

A termelési tényezők szerepe a vállalkozás döntéseiben.

A munkamegosztás jelentősége, fejlődése a termelésben.

Termelékenységet befolyásoló tényezők.

A vállalkozás működése során felmerülő költségek típusai.

A termelői racionalitás értelmezése és a profit alakulása.

Az idő szerepe és értelmezése a közgazdaságtanban.

8. Piaci formák és jellemzőik. A racionális vállalkozói magatartás, különböző piaci viszonyok között.

A piaci formák és jellemzőik.

A vállalkozás piaci helyzetének, döntéseinek szerepe az árbevétel alakulásában.

A profitorientáció értelmezése.

A fedezeti pont jelentősége a vállalkozási döntésekben.

A tisztességes piaci magatartás és verseny védelmének állami eszközei és a versenyszabályozás

9. A vállalat finanszírozása, a vállalkozás működését és vagyoni helyzetét befolyásoló tényezők

Az induló tőke, a pótlólagos tőkebefektetések és az eredmény hatása a vállalkozás vagyoni helyzetére.

A vállalkozás eredményét befolyásoló tényezők.

Finanszírozási források: saját forrás, idegen forrás. A tőke ára.

A kereskedelmi bankok ezzel kapcsolatos feladatai.

Folyószámla hitelek; Rövid, közép- és hosszú lejáratú bankhitelek.

Hitelezéssel kapcsolatos alapfogalmak (kamat, futamidő, fedezet, jelzálog, sajáterő).

10. A piaci mechanizmus működési zavarai

A vállalat működését befolyásoló „külső környezet” főbb összetevői.

Az externáliák fogalma, elemzése, hatása a vállalkozás életére, különös tekintettel a környezetgazdálkodás jelentőségének növekedésére.

11. A munka, mint termelési tényező a gazdálkodás folyamatában

A munkaerő, mint termelési tényező bemutatása. Az emberi erőforrás helye, szerepe a vállalkozások életében.

A munkaerő-piaci elhelyezkedést segítő kompetenciák.

A bérmeghatározó tényezők, a piaci és a nem piaci erők hatása.

A szociális párbeszéd a munkáltatók és a munkavállalók között.

12. A makrogazdaság szereplői és a makrojövedelem keletkezése.

A makrogazdaság szereplői és a makrogazdasági körforgás.

A nemzetgazdaság kibocsátásának mérésének problémái.

Makrogazdasági mutatók értelmezése, számításuk.

A háztartások jövedelmének keletkezési forrásai. A jövedelem felhasználása.

A háztartások megtakarítási attitűdjei, formái. A megtakarítások szerepe a makrogazdaságban.

A fogyasztás, a megtakarítások, a beruházások közötti makrogazdasági összefüggés.

13. A modern pénz teremtése és a pénzpiac

A modern pénz fogalma, a pénzteremtés folyamata, mechanizmusa.

Pénzkímélő eszközök használata a gyakorlatban.

14. A munkaerőpiac és a munkanélküliség problémájának elemzése

A munkapiaci szereplők meghatározása, a kereslet és kínálat értelmezése.

A munkapiac szemléltetése a keresleti és kínálati függvény segítségével.

A munkapiaci helyzetek értelmezése.

A munkanélküliség fogalma, típusai, mérése. Munkanélküliségi ráta értelmezése.

15. Az állam gazdasági szerepvállalásának megjelenése, oka, fejlődési szakaszai, a gazdasági válságok

A klasszikus újratermelési ciklus sajátosságainak bemutatása.

A modern állam szerepvállalásának közvetlen előzményei.

Az állami beavatkozás oka, célja, eszközei

16. Költségvetés politika jellemzői

A fiskális politika fogalma, a költségvetés felépítése, egyenlege, a deficit finanszírozás módjai.

A költségvetési politika eszközrendszere, különös tekintettel az adózásra.

A költségvetési politika hatásmechanizmusa, veszélyei.

17. Az infláció és a monetáris gazdaságpolitika jellemzői

Az infláció fogalma, mérése, típusai, okai.

Infláció hatása a gazdaságra és az egyes gazdasági szereplőkre.

A monetáris politika fogalma, céljai.

A monetáris szabályozás jegybanki eszközei, működésének mechanizmusa.

18. A nemzetgazdaság külgazdasági kapcsolatai

A kereskedelmi és fizetési mérleg felépítése és a közöttük lévő kapcsolat.

A valutakereslet és valutakinálat értelmezése, jellemzése.

A különböző valutaárfolyamok.

Napjaink valutáinak árfolyam-meghatározása, az EURO jelentősége.

Magyarország külgazdasági kapcsolatainak áttekintése.

19. Aktuális gazdasági problémák és megoldási alternatívák

A munkanélküliség és az infláció kezelésének lehetséges módjai.

A téma lehetőséget ad néhány aktuális gazdasági probléma megnevezésére (pl.: infláció, munkanélküliség, szegénység, fizetési mérleg hiány, eladósodás, fenntartható gazdasági fejlődés stb.).

Ezek közül valamely probléma hazai megjelenésének, bemutatása. (Például: Magyarország európai uniós tagságának hatása a hazai munkaerőpiacra.)

20. A globalizáció.

A globalizáció fogalma.

Napjaink gazdasági együttműködési formáinak bemutatása.

Az együttműködésből származó előnyök, problémák. Napjaink nemzetközi gazdasági együttműködésének formái, tendenciái.

A fejlett és fejlődő országok helye, szerepe a nemzetközi munkamegosztásban.

Ez Európai Unió, mint gazdasági integráció.

2. PROJEKTVÉDÉS

A vizsgázók számot adnak az adott részterülethez kapcsolódó elméleti ismereteikről, rámutatnak arra, hogy az általuk tanulmányozott területen milyen módon valósultak meg az elméletben megismert összefüggések.

A vizsgázónak röviden ismertetnie kell a választott témát, indokolnia kell választását, be kell mutatnia az elkészült projektmunkát, és röviden válaszolnia kell a bizottság tagjainak kérdéseire.

Az alábbi linkre kattintva tájékozódhat a 2023. május-júniusi vizsgaidőszakban érvényes gazdasági ismeretek tantárgy részletes érettségi vizsgakövetelményeiről:

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakövetelmények2017/gazdasagi_ismeretek_vk.pdf

Vizsgaleírás:

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakövetelmények2017/gazdasagi_ismeretek_vl.pdf

Projekttemák:

https://dload-oktatas.educatio.hu/erettsegi/nyilvanos_anyagok_2023tavasz/gazdism_projekttemak_2023maj.pdf

A projektmunka készítésének ajánlott menete

https://dload-oktatas.educatio.hu/erettsegi/nyilvanos_anyagok_2023tavasz/gazdism_projekt_ajanlott_menete_uj_kov_2023maj.pdf

A projektmunka értékelési szempontjai

https://dload-oktatas.educatio.hu/erettsegi/nyilvanos_anyagok_2023tavasz/gazdism_projekt_keszit_pontmut_2023maj.pdf

